

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

VII. An ens sit analogum propter transcendentiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

5 Rursus prædicatum vitalitatis vniocè prædicatur de potentia, & actu vitali, nihilominus actus dependet à potentia, & non à quacumque dependentia, sed dependentia essentiali, ita vt de potentia absoluta non possit non dependere: ergo dependentia non tollit vniocationem, neque propter hanc ratio vna communis multis constituitur analogia. Item intellectio, & volitio vniocè conueniunt in ratione actus vitalis, & in ratione qualitatis, & nihilominus volitio dependet ab intellectu: ergo dependentia non impedit vniocationem. Insuper substantia vniocè dicitur de viuente, & de lapide, & nihilominus prius contrahitur ad rationem communem viuents substantiæ, quàm ad speciem infimam lapidis: ergo prius posteriusve contrahi non impedit vniocationem.

6 Dices, rationem entis abstractam non esse dependentem, aut independentem in illo statu, sed petere, vt quæ fuerit contracta ad esse Dei sit independentis, & quæ fuerit contracta ad esse creaturæ sit dependens. Id admittam, sed ex eo nihil contra vniocationem entis inferitur, nam eadem ratio abstracta, quæ petit esse independentem casu, quo contrahatur ad esse Dei, petit esse dependentem casu, quo contrahatur ad esse creaturæ, & eadem omnino est in ordine ad intellectum ratio illa abstracta, de qua verum est dicere, si ratio ista contrahatur ad esse Dei erit independentis, & si contrahatur ad esse creaturæ erit dependens.

7 Respondetis iterum, rationem entis contractam ad esse Dei perfectiorem esse ratione entis contractam ad esse creaturæ, & contractam ad esse substantiæ perfectiorem esse eadem contractam ad esse accidentis, & ita vniocam esse non posse Deo, & creaturæ, substantiæ, & accidenti. Contra: ens vt contractum ad hanc speciem perfectius esse eodem, vt contracto ad aliam speciem, non prouenit ex ente sumpto secundum conceptum illum, quem dicit in statu præcisionis, sed ex differentia, per quam contrahitur, quod tantum importat inæqualitatem differentiarum, & ratione harum inæqualitatem specierum: ergo non impedit vniocationem, ad quam tantum requiritur, rationem vt abstractam esse omnino eandem, non vt contractam, quia ratio vt contracta dicit differentiam, per quam contrahitur, quæ inæqualis est alijs differentiis: per quam eadem ratio posset contrahi. Paret doctrina tradita in quacumque ratione vniocæ, in animaliv. g. quod vniocè dicitur de homine, & equo, quia in statu abstractionis est omnino idem, etiam si animal vt contractum ad hominem per rationale perfectius sit animali contracto ad equum per hinnibile, quia homo perfectior est equo, & rationale perfectius est hinnibili.

8 Admissi ens prius contrahi per nostrum intellectum ad Deum, quàm ad creaturam, & ad substantiam, quàm ad accidentis, quia ex hoc nihil contra ens vniocationem deduci poterat, verumtamen id omnino falsum esse existimo, quia ens aequè immediatè contrahitur, tanquam per differentias oppositas per differentiam constitutiuam entis increati, & per differentiam constitutiuam entis creati, quin ex his contractionibus sit vna prior alià, neque vna supponatur ad aliam, quod eadem ratione contingit in contractionibus, per quas ens trahitur ad speciem substantiæ, & ad speciem accidentis creati media differentia entis increati, quam excludit, neque contractio, seu actus intellectus, quo ego rationem illam entis abstractam contraho ad ens creatum dependet à contractione, seu actu intellectus, quo eandem rationem contraho ad ens increatum, sunt enim duo actus intellectus, quorum vnus non influit in alium, neque alium supponit, potius ratione obiectorum opponuntur, quia feruntur in opposita obiecta: ergo vna contractio non est prior alià. Confirmatur: postquam ego concipio rationem entis abstractam ab ente creato & increato, possum immediatè nullà alià cognitione intercedente apprehendere ens creatum: ergo ratio entis non prius contrahitur ad ens increatum, quàm ad ens creatum.

9 Vltimò: hæc prioritatis contractionum nullo nititur fundamento: ergo admittenda non est. Antecedens probo. Fundamentum huius prioritatis contractionis, vt fatentur authores, qui illam propugnant, est prioritas, quam habet ens increatum respectu entis creati, & dependentia, quam habet creatura à creatore. & creaturam non posse esse, aut cognosci sine creatore à quo intelligitur essentialiter dependens: sed hoc non arguit prioritatem cognitionis tendentis in Deum respectu cognitionis tendentis in creaturam: ergo non arguit prius contrahi per nostrum intelle-

ctum rationem entis ad Deum, quàm ad creaturam. Minorem probo: creaturam non posse cognosci sine creatore tantum importat cognitionem terminatam ad creaturam tanquam ad obiectum indirectum, & connotatum, quod non dicit priorem esse cognitionem creatoris cognitione creaturæ, sed simplicem quandam cognitionem ad vtrumque obiectum terminatam. Secundò: Deum esse priorem creaturæ, & hanc esse posteriorem, tantum potest importare Deum cognoscendum esse, vt principium à quo procedit creatura, & priorem illà prioritate naturæ, seu causalitatis, & creaturam posteriorem in eodem genere, quod optimè fieri potest per cognitionem simplicem terminatam primariò ad creaturam, & secundariò ad Deum, ex vi cuius creatura cognoscatur dependens à Deo, & posterior Deo. Aliud enim est me cognoscere hoc esse prius illo, aliud habere cognitionem huius priorem cognitione illius, per eandem enim simplicem cognitionem sine aliquo ordine inter cognitionem, & cognitionem, cognosco ordinem prioris, & posterioris inter obiecta, & hoc esse prius, illudque posterius: ex hac doctrina facillè responderetur ad argumentum oppositæ sententiæ, quod ita procedit: Deus prior est creatura: ergo prius cognosco Deum, quàm creaturam: ergo prius contraho rationem entis ad Deum, quàm ad creaturam. Concedo antecedens, & distingo consequens. Prius cognosco Deum, quàm creaturam prioritate se tenente ex parte obiecti, hoc est, cognosco Deum esse priorem creaturæ, concedo consequentiam: prioritate tenente se ex parte cognitionis, nego consequentiam. Deinde nego secundam consequentiam, quia contractio non consistit in obiecto, sed in cognitione.

PUNCTUM VII.

An ens sit analogum propter transcendentiam.

SEntiunt non pauci recentiores cum Hurtado disput. 9. I Logica sect. 4. rationem entis communem Deo, & creaturis, substantiæ & accidenti, omnino eandem in statu abstractionis non esse vniocam, sed analogam propter transcendentiam, quam respectu omnium differentiarum habet ratio entis, quorum sententia apud ipsos sic explicatur. Supponunt rationem entis formaliter includi in quacumque differentia, ita vt de illa non tantum identicè, sed formaliter prædicetur ratio entis, quod non contingit in animali respectu rationalis, quia rationale formaliter non est animal, neque in conceptu rationalis formaliter ratio animalis reperitur. Concedunt deinde rationem entis præcisam à differentis esse omnino eandem, supponunt etiam differentias constitutiuas substantiæ, & accidentis formaliter esse diuersas, quod per se notum est. Ex his principiis inferunt Hurtados, & cum illo recentes alij, rationem entis non esse omnino diuersam, quia in statu abstractionis est eadem, neque omnino eandem, quia in statu contractionis est diuersa. Posteriorem hanc partem in qua est tota huius rationis difficultas, sic explicant. In substantia quæ est ens per se, differentia illa per se, ex vi cuius substantia differt ab accidenti formalissimè est ens, quod supponendum est, quia modò non disputamus an ens transcendat differentias, sed an transcendentia, quam dari supponimus, vel ex suppositione, quod detur vniocationem impediatur: ergo substantia differt ab accidenti per rationem quandam, quæ formalissimè est ens: ergo differt per rationem entis, vt imbibitam in illa differentia: ergo ratio entis vt imbibita in illa differentia substantiæ constitutiuæ est diuersa ab accidenti, seu à differentia accidentis, quæ similiter formalissimè est ens: ergo ratio entis, vt imbibita in differentia substantiæ est diuersa à ratione entis vt imbibita in accidenti: ergo ratio entis, vt sic, imbibita in differentiis est diuersa, & vt præcisè ab illis est eadem: ergo partim est eadem, partim diuersa: ergo neque omnino eadem, neque omnino diuersa.

2 Alter inquit Hurtad. contingit in animali respectu hominis, & equi, quia homo, & equus differunt per rationale, & hinnibile, quæ differentiæ non sunt formaliter animal, ac proinde homo & equus, quibus est eadem ratio animalis abstracta non differunt per aliquid, quod formaliter sit animal, seu in se includat rationem animalis ac proinde nullo modo differunt, neque sunt diuersi secundum rationem animalis in qua conuenerant. Ex quo fit rationem

animalis in homine, & equo tantum esse rationem conveniendi, & ita esse univocam; in substantia vero, & accidenti, ratio entis, quæ est ratio conveniendi considerata, ut præcisè, postea in differentiis imbibita, est ratio conveniendi, ac proinde neque omnino eadem neque omnino diversa.

3 Dices, animal ut contractum per rationale, seu in specie hominis constitutum perfectius esse animali ut contractum per hinnibile, ac proinde ut contractum esse diversum in homine & equo, ex quo fit animal ut contractum ad hominem & equum esse diversum, & ut abstractum esse idem, & consequenter neque esse omnino idem, neque omnino diversum. Prævidit hanc objectionem Hurt. §. 74. cui respondet animal quod in specie hominis est perfectius, quam in genere, seu in alia specie, quia in homine perficitur per rationale, habere hanc perfectionem non per se ipsum, neque per aliquid quod formaliter sit animal, quia prædicatum animalis, adhuc in homine, distinguitur à rationali, quod non est formaliter animal, sed perfectio quasi extrinseca, & superaddita animali, eà ratione qua forma substantialis est perfectio materiæ, quam, dum componit hominem, dicimus perfici per formam hominis, & esse magis perfectam, quam erat sine illa, non quia eadem omnino materia non sit modò cum forma hominis, quæ fuerat sine illa, & quæ esset cum forma equi, si cum forma equi equum componeret, sed quia illi est adiuncta perfectio quædam ab ipsa distincta, ex vi cuius dicitur magis perfecta, etsi intrinsecè non maiorem perfectionem habeat, quam antea habebat. Sic animal omnino idem abstractum à rationali, & per rationale contractum perfectius dicitur, dum est contractum per perfectionem superadditam animali quæ formaliter non est animal. Non ita in ente contingit ait Hurt. quia quando ens, quod fuerat abstractum, postea in contractione ad speciem substantiæ, perficitur, non intelligitur species illa constituta ex duplici conceptu, sed tantum dicit eundem expressiorem, & differentia illa quæ est ratio maioris perfectionis formalissimè est ens, & ita non contingit enti in substantia perfectio aliqua ab ipso distincta, sicuti contingit animali in homine perfectio rationalis distincta ab animali.

4 Addunt recentes alij, rationem communem multis non posse dici univocam, nisi simul cum differentis in ordine ad nostrum intellectum propriè componat species, quibus est communis, quam compositionem impedit transcendentia, quia de ratione cuiusvis extremi componentis est distingui inadæquatè à composito, seu non dicere totum, quod dicit compositum, quod non habet differentia substantiæ, quia substantia tantum dicit ens per se, quod totum dicit differentia per se, cum in suo conceptu includat rationem entis.

5 Contra sententiam hanc sic expositam multis insurgit Arriaga disp. 11. sect. 3. subsect. 1. Arguit primò videri in ea involui repugnantiam, & mutari terminos. Si enim supponitur ens non includere differentias, quamvis differentia includant ens, male postea infertur ens fieri quidditatiuè diversum per differentias, nulla enim res fit quidditatiuè alia, nisi per id, quod est quidditativum illius rei, ut naturæ lumine notum est. Sed differentia non sunt de quidditate entis: ergo ens non potest fieri quidditatiuè diversum per differentias. Non vrgit obiectio, quia etiam si ens præcisum formaliter non includat differentias, differentia includunt formaliter ens, ex quo fit conceptum terminatum ad differentias indivisibiliter terminari ad rationem entis involutam in ipsis differentiis, in quibus non est idem formaliter, sed diversum, licet sit idem in statu abstractionis, quia in differentiis apprehenditur per modum unius simplicis formaliter cum ultima ratione differentia, in qua, ex vi illius conceptus non reperiuntur duæ formalitates, una quæ sit ens, & alia quæ sit differentia, sed una simplicissima, videlicet rationem differentia, quæ quantumvis præcisè inspicitur, formalissimè est ens. In rationali autem aliter contingere negabit nemo, quia quando apprehendo rationale non apprehendo rationem animalis in illo conceptu imbibitam, sicuti apprehendo rationem entis imbibitam in differentia per quam contrahitur.

6 Arguebat Hurtadus: differentia formaliter sunt ens: differentia formaliter differunt: ergo differunt in ratione entis: contra formam argumenti sic instat Arriaga. In non transcendentibus homo formaliter est animal, sed homo

differ à bruto: ergo animal differ à bruto. Respondet Arriaga nomine Hurtadi hominem non solum dicere animal, sed aliquid aliud, contra quam solutionem instat sic. Accidens non solum dicit ens, sed etiam aliquid aliud, à quo ens distinguitur; alias non plura, nec diversa concipiamus, quando concipio accidens, quam quando concipio ens, quod falsum est, & contra Hurt. assertum ens non dicere substantiam. Nihil momenti contra Hurtadum adducit Arriaga, quia in sententia Hurt. accidens, & substantia non dicunt duos conceptus, ens & differentias, sed eundem expressius quem dicebat ens, sed quidquid de hoc sit. Respondeo accidens, etsi dicat duos conceptus, utrumque formaliter esse ens, & ita non potest differre ab ente ut sic, neque à substantia per aliquid quod formalissimè est ens, & consequenter per rationem entis quatenus imbibitam in conceptu per quem differunt non transcendentibus vero, v. g. in homine includuntur duo conceptus, quorum alter per quem homo differat ab animalibus, & ab equo, videlicet rationale, quod non est formaliter animal, & ita nulla ratione differat per rationem animalis, neque secundum se sumptam, in quo convenit cum accidenti, quod non differat ab ente, neque à substantia per rationem animalis ut imbibitam in rationali, quia ratio animalis non imbibitur in rationali, per quod differat ab accidenti, in quo ratio entis transcendit id, per quod differat ab ente ut sic, & à substantia, & ita eo ipso, quod differat per propriam differentiam, differat per id, quod formaliter dicit differentia, & consequenter per rationem entis, quam formaliter differentia in se includit.

Obicit etiam Arriaga terminos esse repugnantes dum dicitur ens ut ens, & propterea ens in accidenti, quia ens ut ens dicit præcisè conceptum entis abstractum à differentia, cum repugnantia ad ipsam contractionem. Fallitur Arriaga, quia accidens formalissimè est ens, & in ipso formalissima ratio entis includitur: ergo loqui possumus de hac ratione formali entis, quæ significatur per teduplicationem illius termini ens ut ens. Idem contingit in quacunque ratione univocali respectu suorum inferiorum, in quibus includitur, possumus enim loqui de animali formaliter sumpto, seu de animali ut animali quatenus inclusio in homine, qui formaliter est animal. Implicarentur termini si diceremus ens ut præcisum quatenus inclusum in accidenti, quia præcisio dicit negationem inclusionis in aliquo inferiori.

Rursus arguit Arriaga, hac transcendentia admissa, adhuc conceptus entis abstractus est omnino idem, & præcisè à differentia: ergo ratio significata per illum est omnino eadem: ergo ens univocè dicitur de Deo, & creaturis, substantia, & accidenti. Hæc impugnatio neque à longè attingit Hurt. sententiam, quia Hurt. statetur rationem entis, ut præcisè conceptam, eandem esse, & nullam in illo statu diversitatem habere, sed assertit hoc non sufficere ad univocationem, sed requiri illam rationem in statu abstractionis eandem, eodem modo eandem permanere in contractione, sicuti animal, quod est idem formaliter contractum per rationale, & per hinnibile, sicuti materia prima est eadem informata forma hominis, & forma equi, quod non habet ens, quod in ipsis differentiis contractum est idem formalissimè cum ipsis differentiis inter se differentiis, & ita ut contractum eadem ratione differat ens imbibitum in differentia substantiæ, quatenus per modum unius cum illa intelligitur, ab ente contracto, seu imbibito in differentia accidentis, quæ differat differentia substantiæ à differentia accidentis. Ex quo infertur rationem entis, neque esse omnino eandem, neque omnino diversam, quia ratio entis ut abstracta est eadem, & ut contracta est diversa, ex quo fit partim esse eandem, partim diversam, & ita neque omnino eandem, neque omnino diversam.

Arguit ultimò: si ratio entis est analoga propter transcendentiam, sequitur non tantum esse analogam respectu Dei, & creaturæ, & respectu substantiæ, & accidentis, sed etiam respectu hominis, & equi, omniumque specierum, & individuorum, quæ sub eodem genere, & sub eadem specie continentur. Prævidit Arriaga, posse ab aliquo sequelam admitti, quæ poterit à quocumque admitti, & hac admissa, ratio Arriagæ frigescet.

Censeo transcendentiam univocatione non impedire, quod contra Hurtad. hac ratione probò. Transcendentia

Punct. VIII. *An ens vniuoce dicatur de Deo & creaturis, subst. & c.* 225

cententia non impedit rationem entis, vt præcisam, esse eandem absque vlla diuersitate, quam dicat entis ratio in illo præcisionis statu: sed diuersitas in statu contractionis non tollit vniuoctionem, ad quam tantum requiritur in statu præcisionis rationem significatam esse omnino eandem: ergo transcendentia non dicit aliquam diuersitatem, quæ sit contra entis vniuoctionem, neque tollit omnem identitatem requisitam ad rationem vniuoctionis. Consequentia est optima: maiorem tradit Hurt. minorem probat. Ad vniuoctionem tantum requiritur vt ratio significata per nomē, quatenus per illud significata sit omnino eadem: sed ratio significata per nomē *ens* quatenus per illud significata, tantum est ratio entis præcisa à differentiis, quæ non significatur hoc nomine *ens*, quæ quidem ratio entis præcisa est omnino eadem: ergo transcendentia non dicit diuersitatem entis oppositam cum vniuoctione, neque tollit omnimodam vnitatem requisitam ad vniuoctionem, siquidem nullam tollit vnitatem entis præcisam, vt significati hoc nomine *ens*, neque dicit aliquam diuersitatem eiusdem entis, vt significati eodem nomine *ens*, sed tantum dicit diuersitatem entis, vt significati differentiarum nomine. Maiorem probat, reliqua iuxta doctrinam traditam, etiam ab ipso Hurt. sunt omnino certa. Vniuoce definiuntur quorum nomen est commune, ratio vero significata per nomen est omnino eadem: ergo ad vniuoctionem tantum requiritur rationem significatam per nomen eo modo, quo significatur per nomen, esse omnino eandem, quod habet ratio entis quatenus significata per hoc nomen *ens*, quod non dicit differentias, ratione quarum diuersitas entis contingit, non quatenus significato nomine *ens*; sed quatenus significato differentiarum nomine: Confirmatur: ad æquiuoctionem tantum requiritur quod rationes significatæ per nomen, quatenus per illud significatæ, sint omnino diuersæ, & non tollitur æquiuoctione, etiam si eadem rationes quatenus alio nomine significatæ, sint eadem: ergo ad vniuoctionem tantum requiritur rationes significatæ per nomen esse omnino easdem, & non tollitur vniuoctio, etiam si quatenus alio nomine significatæ eadem rationes sint diuersæ, siquidem eadem ratione definiuntur vniuoce, & æquiuoce, quorum nomen est commune, ratio vero significata, &c. Antecedens patet in hoc nomine *gallus*, quod æquiuocum est respectu galli gallinæ, & hominis natione Galli, quia quatenus hoc nomine *gallus* significatur in nullo conueniunt, etiam si quatenus significatur hoc nomine animal sint omnino idem.

II Secundo impugnanda est hæc sententia ex doctrina tradita punct. 4. vbi probauit rationes omnes genericas transcendere species ad quas contrahuntur, & quidquid in ipsis requiritur, quia in conceptu speciei, non est vnum, & aliud formaliter, neque formaliter species est intrinsecè cōposita ex ratione generica, & specifica. Ex hac doctrina eodem modo, quo probat Hurt. rationem entis non esse omnino eandem, quia differentia, in quibus formaliter includitur, sunt diuersæ, potest argui rationem animalis non esse omnino eandem, quia species in quibus includitur absque vlla distinctione animalis, & rationalis, quæ in specie includuntur, sunt inter se diuersæ, quam diuersitatem habebunt similiter rationes animalis ad species contractæ. Ruit etiam ex hac doctrina fundamentum Hurt. qui in eo distinguebat rationem entis analogam substantiæ, & accidenti à ratione animalis vniuoce homini, & equo, quod ratio entis in substantia, & in accidenti contracta identificaretur cum differentiis, & ratio animalis adhuc contracta in homine, & equo distingueretur à rationali, & inanimabili, & ita maneret eadem intrinsecè, sicuti manet eadem materia informata forma hominis, & forma equi, quæ omnia ruunt, si species dicit simplicem conceptum sine distinctione rationis generice & specificæ.

12 Ex eadem doctrina facillimè ad rationem Hurt. respondetur: sic arguit: ratio entis vt contracta in differentiis est diuersa: ergo ratio entis non est omnino eadem. Respondet concedendo antecedens, & distinguendo consequens: ergo ratio entis non est omnino eadem, vt significata hoc nomine entis, nego consequentiam; vt significata differentiarum nomine, seu nomine entis, & nomine differentiarum, concedo consequentiam: ergo non est vniuoce, nego consequentiam.

13 Ruit etiam fundamentum recentium, qui asserunt transcendentiam impedire vniuoctionem, quia tollit compositionem speciei ex ratione transcendenti, & ex differentiis, quas transcendit ratio superior, cum secundum prædi-

ctam doctrinam, nulla species dicat formalem compositionem ex genere & differentia. Deinde absque vilo fundamento hanc compositionem speciei prædicti recentes exposcunt ad vniuoctionem.

PUNCTVM VIII.

An ens vniuoce dicatur de Deo, & creaturis, substantiæ, & accidenti.

EX iam dictis facilis est huius difficultatis resolutio, 1
Cum enim probauerimus dari rationem vnam entis abstractam à Deo, & à creaturis, à substantia, & accidenti nomine communi entis significatam, & vniuoctionem dependentiā non tolli, neque vniuoctione impediri, nullum est caput, ex quo possit enti sic abstracto vniuoctio negari, imò maximum est fundamentum vt asseramus rationem entis vniuoce esse Deo, & creaturis, substantiæ, & accidenti. Tradunt hanc sententiam Scot. in 1. dist. 3. quest. 1. & 3. Rad. 1. tom. Contr. 21. Philipp. Faber theoremate 95. Meriner. in Logica cap. 1. Categor. disp. 2. quest. 3. Anton. Andreas, Trombet. & vniuersa Scotistarum Schola apud Masium hic sect. 1. in cap. 6. quest. 2. eandem sententiam defendunt ex Nominalibus Ocham in 1. dist. 2. quest. 4. Gabriel ibid. Greg. ibid. quest. 4. subscribunt Arriag. disp. 11. Logica sect. 4. & plurimi recentiores ex nostra Societate. Nec multum ab hac sententia discedit Hurt. licet enim asserat ens esse analogum Deo, & creaturis propter transcendentiam, docet tamen disp. 9. Logica sect. 4. subsect. 8. plures conceptus dari vniuoce Deo, & creaturis quales sunt conceptus attributorum intellectui, volitui &c. quia conceptus isti transcendentes non sunt. Ob eandem rationem asserit, rationem principij actiui vniuoce conuenire substantiæ & accidenti, quia vtrique est communis, & aliàs respectu differentiarum non habet transcendentiam, ex vi cuius tantum eidem rationi multis communi, eodemque nomine significatæ vniuoctio potest negari. Sententia hæc aliā non indiget probatione ex suppositione doctrinæ traditæ, cum enim probauerim rationem entis esse vnam abstractam à Deo, & à creaturis, à substantia, & accidenti, & illius vniuoctioni non obesse dependentiam, neque transcendentiam, nihil potest ad hanc requiri, quod in ratione entis abstracta desideretur. Obiectiones, quæ fieri solent contra hanc doctrinam nullius sunt momenti, ideo breuissimè illas attingam.

Prima obiectio ex terrore tyronibus incusso peti solet, 2
putant enim nonnulli authores oppositæ sententiæ minis religiosè de Deo philosophari, quando eum cum creatura confundimus, & ratione communem vtrique damus, cum inter creaturā, & Creatorem infinita intercedat distantia. Ratio ista propter speciem religionis, & obseruantia, quam præ se fert potest mouere nonnullum tē non percipientem, non tamen virum mediocriter Metaphysicæ principijs instructū, quia in primis nullus negare poterit Deum esse intrinsecè ens ipso dicente: *Ego sum qui sum*, Exodi 3. v. 14. neque quisquam negat creaturas esse similiter entia. Insuper fide sanctum est, & lumine naturæ notum Deum esse ens simplicissimum in essentia, summè perfectum, & infinitum: creatura vero ens finitum, participatum, dependens, & defectibile. Sed hæc omnia illa sã manet siue affirmemus, siue negemus ens esse vniuoce Deo, & creaturis, quid ergo refert si hoc vel illud dicamus. cum vnitas, quam Deo tribuimus communem cum creatura, illi sit valde extrinseca, orta tantum ex imperfecto nostro cognoscendi modo, qui Numen illud infinitè perfectum vt est in se in hac vita nequit attingere propter illius excellentiam, propriamque imbecillitatem, ac proinde illud cum creaturis confusè cognoscit, quod asserere non est minus religiosè de Deo loqui, sed debita humilitate de imbecillitate nostri intellectus sentire.

Secunda obiectio desumitur ex autoritate Philosophi 3
multis in locis, præcipuè 4. Metaph. c. 2. in principio vbi hæc habet: *ens aut multis quidem modis, sed tantum ad vnum vnamque naturam quandam, & non æquiuocè dicitur, sed quemadmodum sanum omne ad sanitatem refertur*. P. Fonseca analogiæ propugnator in expositione huius textus asserit Aristotelem loqui de ente in omni sua latitudine, quatenus comprehendit ens reale, & rationis. Alij ad exemplaria Græca recurrunt, vt prædicta verba interpretentur; ego vero